

📖 Löytöretki suomeen

äütoro Juha Metsäkallas · publikigita 2020-01-20

Joulupukki toi minulle Kersti Juvan kirjan *Löytöretki suomeen*. En muista, minkä painoksen sain, sillä teoksesta on otettu jo ainakin kolme, korjattua painosta. Osa painoksista on kova-, osa pehmeäkantisia. Minulla on pehmeäkantinen.

En ole vielä lukenut kirjaa kokonaan, vasta ehkä ensimmäiset sata sivua, joten siinä mielessä tähän arvosteluuni on suhtauduttava varauksella.

Miksi halusin kirjan? Tänne ja muualle esperantosta kirjoittaessani olen useasti joutunut miettimään suomen ja esperanton eroja, ennen kaikkea lauseoppia eli sanojen luokittelua lauseenjäseniksi ja miten eri lauseenjäsenet merkitään. Kieliähän ei saisi verrata arvottaen, mutta väkisinkin olen tehnyt niin. Toisinaan suomi on epäloogisempi, mutta kyllä loogiseksi väitetystä esperantostakin löytyy tukku ihmeellisyyksiä (lisää aiheesta [muissa artikkeleissani](#)).

Etsiessäni tietoa suomen lauseopista törmäsin pariin otteeseen viittaukseen Maria Vilkun kirjaan *Suomen lauseopin perusteet* (ISBN 978-951-37-2021-6), minkä oikeastaan olisin halunnut. Joulupukin paja ei vain onnistunut paikantamaan, mistä kirjan olisi saanut, sillä painos on kustantajalta loppunut. Joulupukki toi tuon sijaan Juvan kirjan.

Juva on englannin suomentaja, joten hänen löytöretkensä perustuu englannin ja suomen eroihin, miten jokin englanninkielinen ilmaisu kääntyy sujuvaksi suomeksi. Toisaalta tämä vastaa osin kaipaamani vertailua, toisaalta on onnetonta, että lähtökohtana on englanti. Onnetonta siksi, että eri esperantofoorumeilla on käynyt selväksi, että englanti on [hindo-eurooppalaisten kielten](#) Euroopan haaran musta lammas: germaaninen kieli, jonka romaaniset kielet ovat ~~pommittaneet~~ tarvialle, öh... suuresti vaikuttaneet (ks. [Langfocus-video](#)). Tätä lähtökohtaa ei varsinaisesti voi laskea kirjan puutteeksi tai virheeksi (eihän Juva missään väitä, että kirja soveltuisi muuhun kuin englannin ja suomen erojen tarkasteluun), mutta sellaisenaan ei juuri palvele esperantoa eikä oikein tilanteita, joissa suomi on lähtökohta.

Vaikka hyväksyisikin kirjan lähtökohdan eli englanninkielisten ilmaisujen kääntämisen

selkeäksi ja hyväksi suomeksi - mikä sinänsä on mitä suuremmissa määrin tavoittelemisen arvoista ja missä kirja onnistuu - kirjassa on kaksi vakavaa puutetta. Ensimmäinen liittyy kirjan rakenteeseen, jossa käännösesimerkit seuraavat toisiaan liki luettelomaisesti. Käännökset jäävät ikään kuin roikkumaan ilman syventävää, esimerkit toisiinsa liittävää tekstiä. Joku kriitikko ilmaisti tämän siten, että hän jäi kaipaamaan esseemäisyyttä.

Toki kirjan voi lukea kannesta kanteen kertomuksen tapaan, mutta kyseessä on kuitenkin pohjimmiltaan tietoteos, joista yleensä, varsinkin ensimmäisen lukemisen jälkeen, haetaan asioita. Hakemista varten tietokirjoissa on hakemisto. Juvan kirjassa hakemistoa ei ole, mikä on niin iso puute, että herää kysymys, mitä käyttöä varten kirja on laadittu. Onko se käännösesimerkkien luettelo vai oikeasti löytöretki suomeen?

La origina artikolo estas publikigita 2020-01-20 en la retejo **Finna bablejo** kun rubriko [Löytöretki suomeen](#). Ĉi tiu PDF-versio estas kreita 2020-01-30. Vidu ankaŭ la aliajn afiŝojn de tipo [artikolo](#).